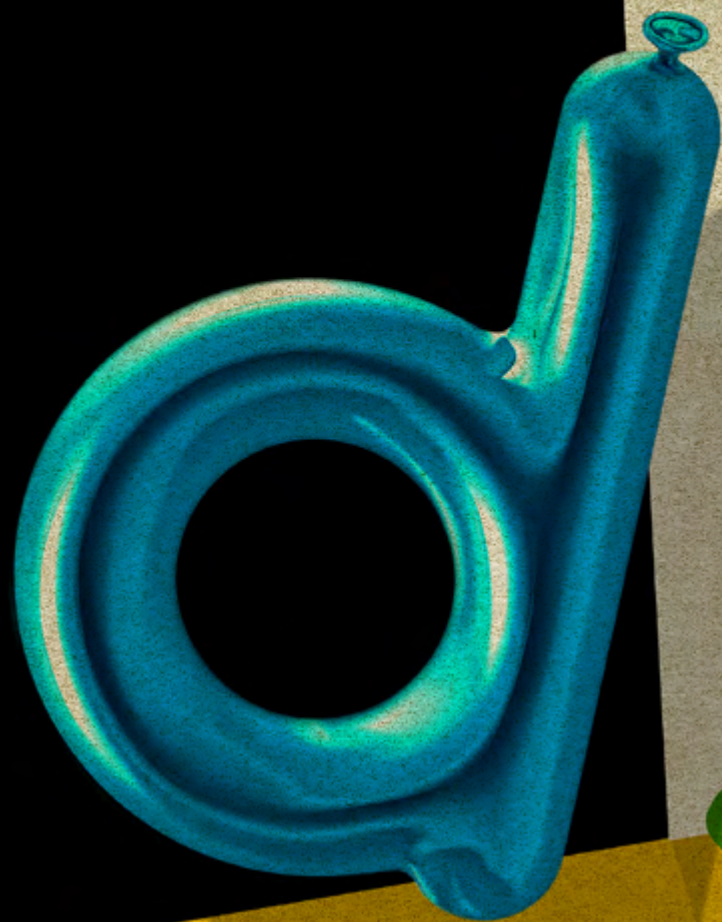

bam ba lina

TEATRE PRACTICABLE

**Projecte de mediació i dossier pedagògic de *Dadà*
per als cicles d'Educació Infantil i Primària**

Introducció

Des de **Bambalina Teatre Practicable** portem anys creant espectacles adreçats a la infància i la joventut. És per això que estem desenvolupant un treball de mediació per a implementar-lo abans i després de l'assistència a les nostres representacions.

Com a primera eina de mediació elaborem amb cura **dossiers pedagògics digitals i interactius** per facilitar als docents i els seus alumnes recursos actuals que els estimulen i inspiren en un entorn de renovació tecnològica i cultural permanent. Volem oferir, al voltant de les nostres creacions teatrals, activitats contextualitzadores i perifèriques prèvies i posteriors a l'assistència a l'espectacle, tal i com es pot veure en el nostre web, amb una secció especial per a la tasca de didàctica, en la que treballem amb consciència i convicció per tal d'expandir i revalorar les qualitats formatives i creatives de l'art teatral.

<https://bambalina.es/didactica>

Des de la companyia pensem que els i les xiquetes i els i les joves són els espectadors del present i del futur i volem implicar-los en el fet escènic com a futurs usuaris, espectadors crítics o creadors potencials. És per això que les nostres propostes sempre busquen aprofundir en la comprensió d'una expressió cultural ancestral i consubstancial a la nostra identitat i cultura; sempre en uns termes i des d'uns preceptes senzills, adaptats a les diferents edats i cicles formatius.

Els dossiers pedagògics per als més menuts proposen activitats lúdiques i participatives per a realitzar dins de l'aula, que poden ser desenvolupades pels mestres o per nosaltres mateixos, ja que, a banda d'aquesta primera aproximació, tenim amb **Dadà** un **projecte de mediació presencial** destinat a cada centre participant que compta amb **visites prèvies i posteriors** al centre educatiu, a banda de la **trobada amb l'equip artístic** en un col·loqui posterior al visionat de la funció i on els més menuts poden visitar l'escenografia, titelles i objectes de l'obra que acaben de veure.

Proposta de mediació presencial i programació expandida de *Dadà*

Proposem 3 encontres per a cada mediació:

- ▶ **Encontre abans del visionat de la funció:** on la persona medidora visita el centre, presenta la companyia i l'obra que veuran amb els continguts que més els poden interessar. La presentació dels continguts es fa de manera interactiva, lúdica i participativa, mitjançant un taller.
- ▶ **Encontre després del visionat de la funció:** trobada amb l'equip artístic i visita a l'escenografia, titelles i objectes.
- ▶ **Encontre posterior a la funció:** on la persona medidora visita el centre, arreplega l'experiència de l'alumnat i genera una dinàmica en la que la classe crea un artefacte/obra artística vinculada a allò que han vist a l'escenari, però desenvolupat per elles i ells.

Objectius de la mediació:

- ▶ Apropament als processos artístics: trobada amb l'equip artístic i creació de vincles.
- ▶ Major accessibilitat a les pràctiques artístiques per a tots els usuaris i per tant, major inclusió social.
- ▶ Apropament al fet artístic des d'una experiència lúdica, participativa i col·lectiva.
- ▶ Foment de l'esperit creador a partir del desenvolupament col·lectiu d'un artefacte/obra artística.

Si esteu interessats en aquestes activitats abans de l'assistència a la funció, podeu escriure al correu maribeldidactica@bambalina.es i coordinem la manera de dur-les endavant.

Públic al que va dirigit

Dadà és una proposta per a xiquets i xiquetes de 4 a 11 anys al voltant de la creativitat, la plàstica i el sentit artístic, que pot abastir les inquietuds tant del cicle d'Infantil com les primeres etapes del cicle de Primària.

Per a l'etapa d'Infantil és un espectacle molt apropiat per a totes les àrees que es treballen, com són el creixement en harmonia, descobriment i exploració de l'entorn i representació de la realitat.

Per a l'etapa de Primària el podem treballar dins de l'àrea del desenvolupament cognitiu, desenvolupament afectiu i social, desenvolupament del llenguatge i desenvolupament sensorial i motor.

El nostre nou espectacle continuarà amb la línia conceptual i tècniques utilitzades en el nostre últim espectacle dirigit a xiquetes i xiquets, línia basada en els titelles i el treball amb objectes i que encara representem amb molt bona acollida entre els menuts i les seues famílies i professors.

<https://bambalina.es/espectaculos/cucu>

Dossier pedagògic de *Dadà*

Material didàctic per a treballar a l'aula

Dadà és un muntatge teatral per a xiquets i xiquetes al voltant de la creativitat, la plàstica i el sentit artístic.

La dramaturgia s'inspira en els processos creatius contemporanis a partir d'escenes lúdiques i divertides que estimularan la sensibilitat i el talent creatiu dels espectadors.

El concepte de la peça escènica inclou la interactivitat física del públic, l'activació sensitiva i emocional de l'espectador mitjançant diversos recursos plàstics i teatrals i l'estimulació visual i auditiva, a més de la introducció a l'univers creatiu de tres artistes d'un gran impacte cultural en el nostre temps.

La intenció principal és materialitzar d'alguna manera comprensible per als xiquets i xiquetes l'enorme valor de les arts plàstiques en el desenvolupament de la creativitat personal i la seua contribució a l'equilibri emocional. L'art aporta un efecte beneficiós a la majoria de les persones en proporcionar una via d'expressió i comunicació amb el món que ens envolta.

Tots els continguts adquireixen un gran valor pedagògic al mostrar-se d'una manera senzilla, interrogativa i oberta, pensant sempre en el caràcter lúdic dels xiquets i les xiquetes i la seua inacabable curiositat. El muntatge també aporta molt de material útil a l'aula i molt fàcil d'integrar en els programes escolars d'educació infantil i primària.

Activitats abans del visionat de la proposta artística

Aquestes activitats prèvies contextualitzaran a l'alumnat en l'obra que veuran i els apropiaran als continguts artístics.

Els colors i les emocions

En una escena de l'obra veiem com els colors bàsics s'assimilen a les emocions més primàries i fàcils d'identificar, com són la ràbia, l'alegria, la felicitat, la por o la tristesa.

Al relacionar els colors amb les emocions descobrim i proposem una manera concreta de capturar-les i entendre-les per poder identificar-les i intervindre en elles, acceptant-les o canviant-les, si no ens sentim bé.

Proposem treballar a l'aula amb les diferents emocions i amb els colors i fer un treball plàstic senzill per tal de capturar-les.

Podem començar per posar nom a les emocions que els xiquets senten i entenen i intentar definir d'una manera senzilla que ocorre dins de nosaltres i el nostre cos quan sentim alegria, pena, ira, tristesa o por. Podem inclús representar-lo físicament, amb el nostre cos.

Exemple:

ALEGRIA: cosquerelles a la panxa, lleugeresa, ganes de riure i botar...

PENA: ganes d'estar a soles, ganes de plorar, pit que s'en va cap a dins...

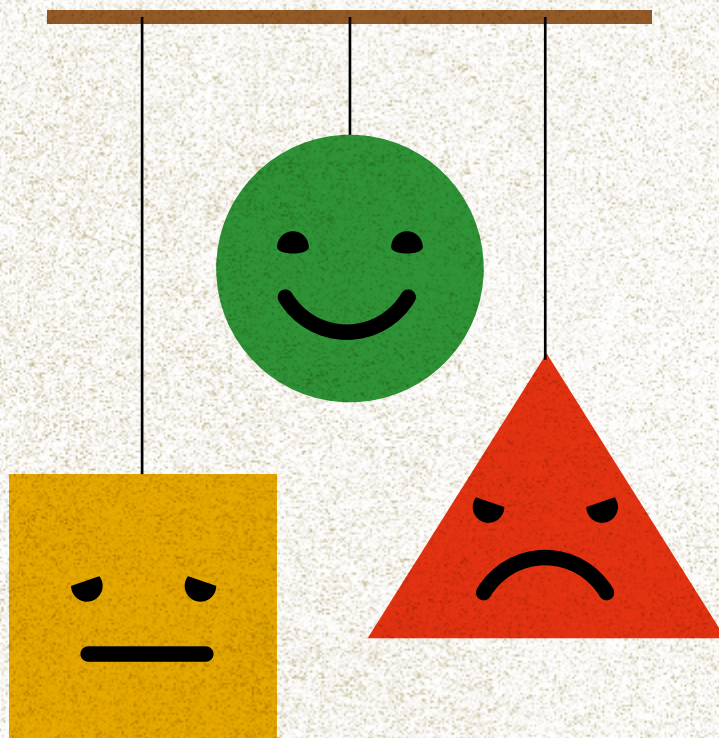
IRA: calor, tensió a les mans i les dents, ganes de cridar...

Podem a continuació detectar quina emoció té cada alumne eixe dia, quina és la predominant i que cadascú d'ells, lliurement, decidisca quin color i quina forma geomètrica li atribueix a eixa emoció, tal i com fan els intèrprets a l'obra.

Potser una persona puga sentir dues emocions alhora; També pot detectar-les i plasmar-les plàsticament. També es pot proposar un col·loqui al que s'intente clarificar quines són les emocions positives i quines es podrien considerar negatives i de quina manera es poden atenuar o suprimir les negatives per tal d'aconseguir substituir-les per les positives.

Proposem que una vegada l'alumnat ha detectat i entés l'emoció predominant que sent, faci un autoretrat. L'autoretrat pot ser abstracte o figuratiu, però ha de predominar el color de l'emoció que han detectat que tenen eixe dia. Suggerim que el professor convida els alumnes a potenciar la vivència de l'emoció elegida mentre es pinta el retrat.

Finalment proposem fer un mural a l'aula amb tots els dibuixos i amb el seu visionat entendre la diversitat de les emocions humanes i com l'art pot ajudar-nos a expressar allò que sentim. Amb el mural acabat i exposat es pot proposar una reflexió compartida al voltant de la complementarietat i l'equilibri emocional de qualsevol col·lectivitat humana -com ara l'aula- la importància d'eixe equilibri i el paper positiu que tots podem aportar a eixe objectiu.

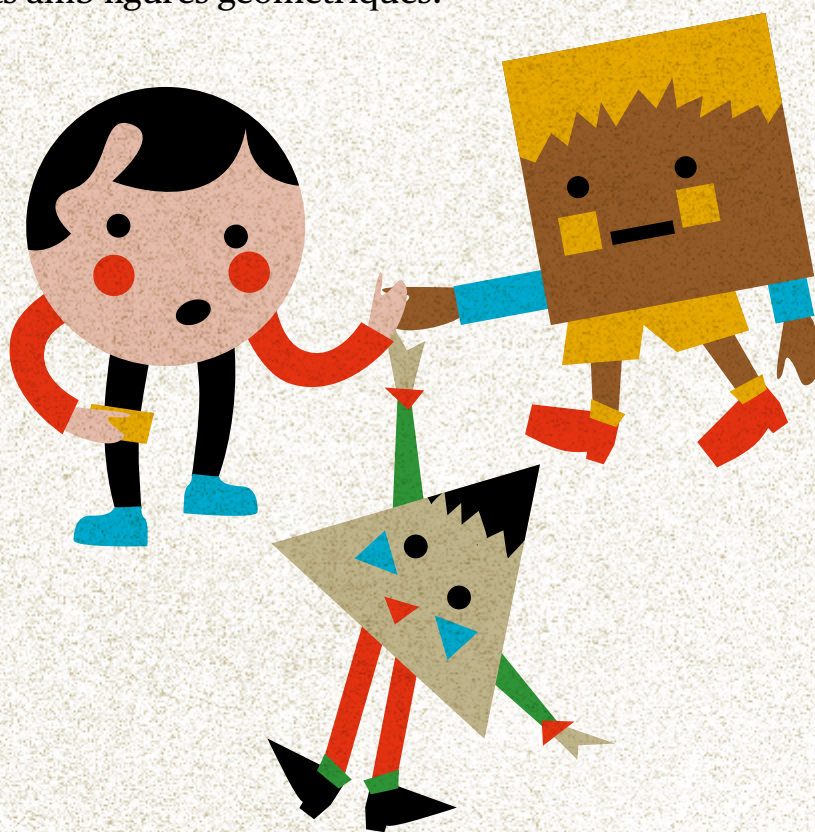

Els personatges de la nostra obra

Dadà proposa una sèrie de jocs en escena amb tres formes geomètriques bàsiques: el cercle, el quadrat i el triangle, per descobrir que són l'ànima de la majoria d'objectes creats per les persones.

Cadascun dels nostres intèrprets s'identifica amb una de les formes creant un personatge.

Aquest és un exemple fet pel nostre il·lustrador Jaume Marco de personatges creats amb figures geomètriques.

Proposem que els alumnes dibuixen els personatges tal i com se'ls imaginin, que els adscriuen un color i que els posen un nom.

Quan vinguen a l'espectacle els coneixeran personalment!

Un gos artístic

El gos ens ha servit com a fil conductor per a unir als tres artistes l'obra dels quals rescatem en el nostre muntatge teatral: Joan Miró, Yayoi Kusama i Jeff Koons. Els tres tenen una manera diferent i personal d'entendre l'art i la seua representació.

També en les diferents escenes proposem des de la pràctica i el joc com és possible donar vida a qualsevol objecte inanimat gràcies a la capacitat de representació que tenim tots els éssers humans i que ens diferencia de la resta d'animals.

És per això que proposem activar pràctiques de joc simbòlic a l'aula servant-nos de la tècnica del teatre de titelles i objectes tal i com fan els nostres intèrprets en escena.

Busquem per l'aula diferents objectes que trobem i creem amb eixos objectes la figura d'un gos (pot ser amb llapisseres de colors, un abric o uns quants folis arrugats) formem grups de titellaires i animem les figures que acabem de compondre (el gos ha de caminar, lladrar i desenvolupar un seguit de moviments característics que tots compartim al nostre imaginari). Hem donat la primer pas per a la creació d'un espectacle amb titelles.

Per tal de representar l'escena els xiquets han de posar-se d'acord i coordinar-se junts. També poden fer la banda sonora de l'escena o inventar allò que desitgen.

Activitats després del visionat de la proposta artística

Totes aquestes activitats poden ser desenvolupades dins l'aula o poden fer-se a través d'un taller desenvolupat per la pròpia companyia.

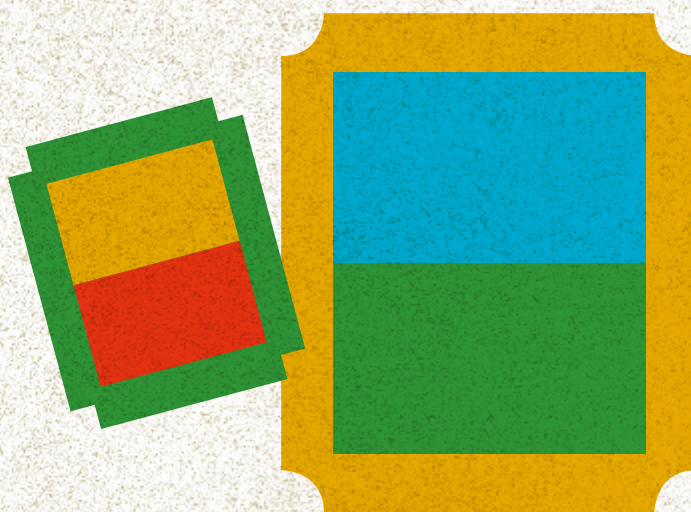
Anem a reproduir i desenvolupar amb més profunditat les propostes artístiques que l'obra dispara i que podem reprendre a l'aula.

Poema dadaísta i collage

- ▶ Anem a barrejar la construcció d'un poema dadaísta amb paraules, amb un poema visual dadaísta amb imatges (un *collage*).
- ▶ Treballarem per equips.
- ▶ Necessitarem un diari i una revista amb imatges.
- ▶ Triarem un article del diari i amb unes tisores, tallarem les paraules de l'article i les ficarem dins d'una bossa.
- ▶ Per altra banda, tallarem imatges de la revista i les ficarem dins d'una bossa també.
- ▶ Barrejarem les paraules i les imatges i de manera atzarosa anirem traient paraules i imatges de cada una de les bosses consecutivament.
- ▶ Amb les paraules construirem frases que formaran el poema i amb les imatges, una imatge comuna que posarem en relació amb el poema.
- ▶ Les paraules i les imatges les apegarem en una cartolina.
- ▶ Es crearà així un poema dadaísta i un collage fruit de l'atzar.
- ▶ Finalment els penjarem a classe en un mural collage dadaísta.

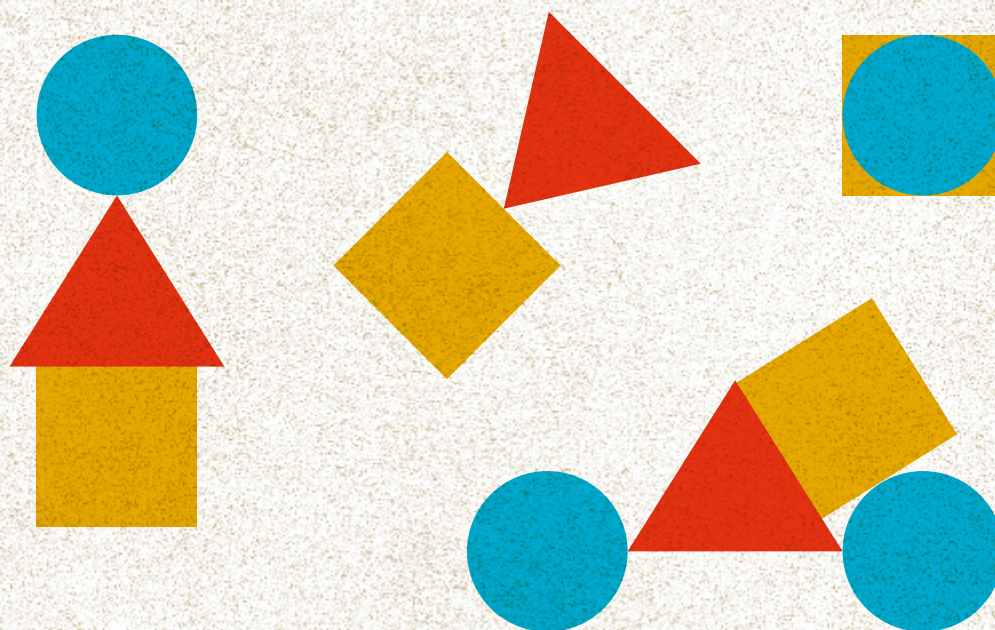
Dramatització d'obres icòniques de la Història de l'Art a partir de la tècnica del Teatre Imatge

- ▶ Basant-nos en l'escena del llenç de Miró que agafa vida, el professor triarà diferents obres d'art que creu que poden ser interessants segons el cicle o el projecte de centre que es treballen eixe any.
- ▶ Una vegada triada l'obra d'art l'alumnat l'observarà minuciosament.
- ▶ Després, per grups, es representarà eixa obra d'art amb els cossos dels alumnes utilitzant la tècnica del TEATRE IMATGE (que imitarà l'obra d'art original, imitant cada alumne a un dels «personatges» de l'obra original).
- ▶ Proposem fer una foto a la composició resultant per tal que els alumnes que hi participen es puguin veure i tots poder comparar el resultat amb l'obra d'art elegida.
- ▶ L'evolució d'aquesta representació és múltiple:
 - ▶ L'escena es pot dialogar
 - ▶ Sonoritzar
 - ▶ Modificar
 - ▶ Evolucionar

Les figures geomètriques i les escultures (triangle, quadrat, cercle)

- ▶ Tal i com passa a la nostra obra jugarem amb figures geomètriques com són el triangle, el quadrat i el cercle.
- ▶ La primera proposta és que l'alumnat prove de fer aquestes formes (triangle, quadrat, cercle) amb el seu propi cos. Provar fer i ser un cercle, quadrat o triangle.
- ▶ Després provarem a que les figures es facen en col·laboració, amb moltes més persones, en grup.
- ▶ Provarem de fer aquesta pràctica de manera col·lectiva, provant el consens, sense que una sola persona lidere, posant-se d'acord.
- ▶ Podem arribar a les figures col·lectives de peu, gitats, agenollats...
- ▶ Aquesta pràctica treballa i millora el treball en equip i l'escolta.
- ▶ Per últim, jugarem a crear escultures reals amb aquestes 3 formes, veient les diferents possibilitats compositives que podem trobar posant aquestes figures juntes.
- ▶ Pensarem a què ens recorda i crearem possibles titelles amb les figures i les formes. Com podrien caminar i moure's?

El slapstick o comèdia física

El terme anglés *Slapstick*, fa referència a la composició de paraules *SLAP* (colp o bufetada) i *STICK* (pal) i és un subgènere de la comèdia caracteritzat per presentar accions exagerades de violència física, caigudes, colps, bufetades que no tenen conseqüències reals, per tal de provocar comèdia.

A la nostra obra hi ha una escena basada en aquest subgènere, però proposem a l'alumnat que amb l'ajuda del professorat o dels intèrprets de l'obra generen una escena muda en grups de 4 persones inspirada en aquesta tècnica.

Podem inspirar-nos en escenes de la història del cinema i en referents com Los hermanos Marx, Charles Chaplin o Buster Keaton.

Es tracta de fer escenes exagerades o hiperbòliques que excedeixen els límits del sentit comú, sense lògica.

Els alumnes poden proposar una acció amb un esquema senzill, però tot ix malament.

Es pot utilitzar la regla del 3, que consisteix en la repetició (preparació, relaxació, sorpresa) de qualsevol acció. Posem un exemple aclaratori, el clàssic gag de la tortada. Els 3 passos serien:

1. Dues persones en escena. La tortada apareix per a que el públic la reconega (preparació)
2. Una persona li ofereix tortada a l'altra, sembla que vol invitar-la a tastar-la (relaxació)
3. Quan menys ho esperem, la persona estampa la tortada a l'altra (sorpresa)

Els 3 artistes de la nostra obra

JOAN MIRÓ

Breu introducció a l'artista (material per al personal docent)

Joan Miró és un pintor, gravador i ceramista. És un dels pioners del moviment del surrealisme en la seua vessant més infantil. El surrealisme es connecta amb el món dels somnis, del joc, de la infantesa dins del nostre cap, cervell, records i així és la pintura de Joan. Li agrada, a més, jugar amb els color primaris (groc, roig, blau).

De fet, a la nostra obra el quadre que hem triat s'anomena: *The Sun/El Sol*

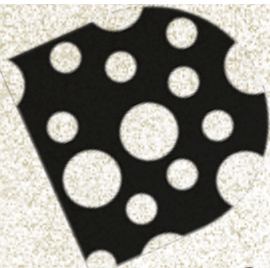
Proposta per a l'aula

Proposem que els xiquets i xiquetes interpreten què representen els dibuixos i personatges que Joan Miró va pintar amb l'ajuda dels seus mestres, tal i com han fet els nostres titellaires en escena. Totes les propostes que elles i ells interpreten, són benvingudes!!!

També proposem que el quadre pugui ser copiat per ells mateixos i colorat com elles i ells vulguen.

Tot i la seua senzillesa la pintura sembla definir uns personatges immersos en un petit món surreal que ens pot inspirar una xicoteta història. Pot ser siga una bona idea proposar que individualment cadascú escriga o expose la historia que s'imagina i contrastar junts les diferents interpretacions sorgides del quadre.

YAYOI KUSAMA

Breu introducció a l'artista (material per al personal docent)

Yayoi Kusama és una artista japonesa que ha treballat amb diferents arts visuals com la pintura, l'escultura, la performance o la instal·lació. Se l'associa al moviment del pop art i ha exposat al costat d'artistes com Andy Warhol o George Segal.

El seu treball es basa en l'art conceptual, el minimalisme i el surrealisme.

Des de menuda va sofrir desequilibris i malalties mentals i l'art la va ajudar a superar-les.

Una de les tècniques més representatives d'algunes de les seues pintures és la repetició de patrons.

Yayoi ho explica així:

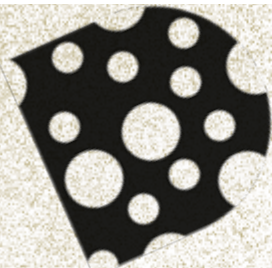
El llunar té la forma del sol, que és símbol de l'energia del món i de la nostra vida, i té també la forma de la lluna, que és la quietud. Els lunars no poden estar sols, com passa amb la vida comunicativa de la gent, dos o tres o més llunars porten al moviment.

[...]

Els punts són sòlids i infinits. Són una forma de vida. Sol, lluna, estrelles són centenars de milions de punts. Cada ésser humà és també un punt. Els punts no poden existir per si mateixos, només poden existir quan es reuneixen els uns amb els altres.

[...]

Em sent feliç quan realitze les meues obres, quan escric poesia i pinte quadres. També em sent feliç quan contemple el cel blau, observe la mar oberta o conec persones meravelloses. Agraïsc el moment en el qual sent que puc aportar alguna cosa a la societat i puc comprometre'm amb ella com a artista.

Proposta per a l'aula

A l'obra juguem amb moltes pilotes i generem diferents formes.

Proposem que els alumnes puguin jugar amb pilotes i plasmar les diferents figures que es poden fer.

També poden pintar un quadre amb el patró del cercle inspirant-se en Yayoi (llunar, punt). Poden fer-lo manualment o amb algun tipus de plantilla que tinga forma de cercle, de diferents tamanys i colors i jugar a fer formes diverses.

JEFF KOONS

Breu introducció a l'artista (material per al personal docent)

Jeff Koons és hui l'artista viu més cotitzat del món. Un broker de Wall Street més publicista que artista que va començar a ser famós als anys 80. La seua filosofia d'empresari especulador planteja que no és tan important l'obra, com saber publicitar-la, i per això va ser el primer artista en contractar els serveis d'una agència de publicitat per promoure la seua pròpia imatge, una cosa mai vista abans.

Des dels seus inicis va jugar amb la polèmica i l'apropiació com a base del seu dubtós treball artístic, comprant, per exemple, materials en mercats ambulants de tot a 100 i rebent en no poques ocasions diverses demandes legals per violació als drets de autor.

Utilitzava objectes quotidians de valor mínim (cosa que ja va fer Duchamp cent anys abans) però enfocats als *mass media* i la publicitat.

Les visions en relació al seu treball són d'amor o d'odi. Els seus admiradors el classifiquen com a minimalista, neo pop i conceptual i el consideren un Da Vinci del segle XXI. Els seus detractors veuen en el seu treball l'encarnació dels mals que afecten l'art actual: un art inofensiu, banal, exemple d'una postmodernitat cutre, supèrflua, consumista i kitsch.

Proposta per a l'aula

Proposem que amb els cursos més alts de Primària, es plantege a l'aula una lliga de debat a partir de la tècnica del *Rol Play*. Com els intèrprets fan a l'obra, es pot plantejar el debat al voltant de l'artefacte artístic: gos globus.

Podeu fer un gos globus i posar-lo al centre de l'aula, com si estiguera al museu o al jutjat.

La classe es divideix en 2 equips:

- Els que defenen que el gos globus és art i té valor artístic.
- Els que pensen que és un robatori (apropiació) i no té cap valor artístic.

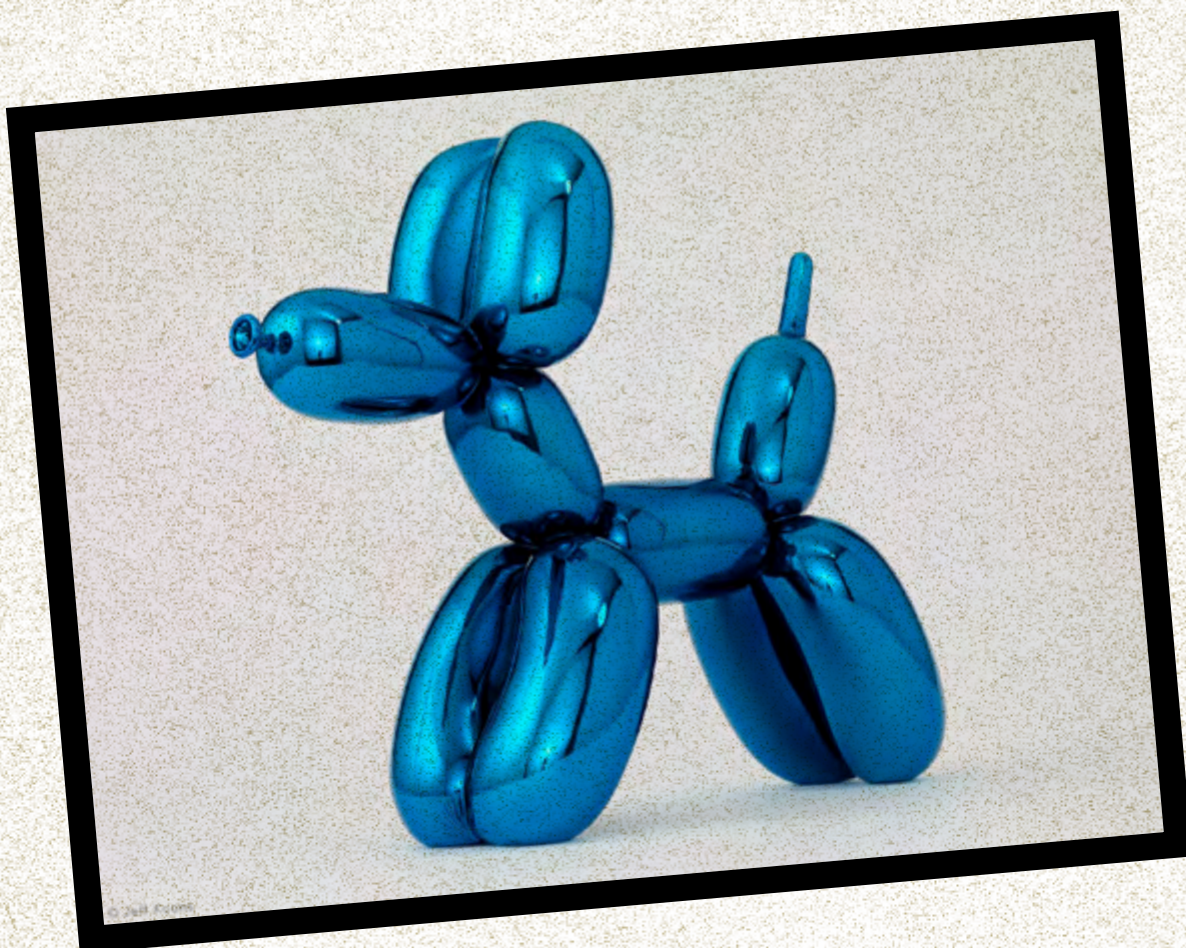

Els equips han de treballar prèviament els arguments que defensaran en grup i han de triar els representants per tal de fer la defensa.

El mestre pot actuar com a mediador, controlar el torn de paraula, enumerar i cronometrar les intervencions, etc.

Al finalitzar la sessió s'han de treure les conclusions.

Aquesta pràctica de lliga de debat té com a objectiu que els xiquets es pregunten per a què serveix l'art i quin hauria de ser el seu valor just.

bam ba lina

TEATRE PRACTICABLE

Bambalina Teatre Practicable

Carrer Manyà, 5-baix
46009, València

T. (+34) 96 391 13 73
info@bambalina.es

DISTRIBUCIÓ

T. (+34) 664 576 071
marisol@bambalina.es

CAMPANYES ESCOLARS

+34 647 791 529
maribeldidactica@bambalina.es
www.bambalina.es/didactica

bambalina.es